

دستورالعمل پذیرش انبار و صدور، معامله و تسویه گواهی سپرده کالایی

مصوب ۱۳۹۴/۰۳/۰۵ هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار

• بخش یک - مقدمه :

در راستای فراهم سازی زیر ساخت مربوط به معامله اوراق گواهی سپرده کالایی در بازار سرمایه و همچنین امکان توثیق گواهی سپرده کالایی، این دستورالعمل در اجرای بند اول یکصد و ششمین صورتجلسه شورای عالی بورس و اوراق بهادار مورخ ۱۳۹۳/۰۳/۱۲ و بمنظور فراهم کردن مقدمات اجرای ماده ۳۳ قانون افزایش بهره وری بخش کشاورزی و منابع طبیعی و بند ج ماده ۹۹ قانون برنامه ۵ ساله پنجم توسعه، در ۷۱ ماده و ۲۵ تبصره در تاریخ ۱۳۹۴/۰۳/۰۵ به تصویب هیات مدیره سازمان رسید و در تاریخ های ۱۳۹۵/۰۳/۰۴ و ۱۳۹۷/۱۲/۲۸ و ۱۳۹۹/۰۲/۲۴ و ۱۳۹۹/۰۳/۲۶ و ۱۳۹۹/۰۴/۱۱ و ۱۳۹۹/۱۰/۰۸ اصلاح شد .

• بخش دو - تعاریف :

○ ماده ۱ :

کلیه اصطلاحات و واژه‌هایی که در قانون بازار اوراق بهادار، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوطه به کار رفته‌اند، به همان معانی در این دستورالعمل نیز کاربرد دارند مگر اینکه در این دستورالعمل تعریف یا معنی دیگری به آنها اختصاص داده شده باشد. تعریف سایر اصطلاحات و واژه‌ها در این دستورالعمل به شرح زیر می‌باشد:

▪ بند ۱ :

انبار: مکان فیزیکی حفاظت شده با محدوده معینی است که به منظور دریافت و نگهداری کالای سپرده گذاران اختصاص داده شده و بر اساس ضوابط و الزامات این دستورالعمل توسط بورس به عنوان انبار تحت نظارت، پذیرفته شده است.

▪ بند ۲ :

انباردار: شخص حقیقی یا حقوقی طرف قرارداد است که به تشخیص بورس مطابق این دستورالعمل صلاحیت لازم را داشته و نگهداری کالاهای سپرده شده به انبار و انجام سایر وظایف تعیین شده در این دستورالعمل برای انباردار را بر عهده دارد.

▪ بند ۳ :

بورس: یکی از بورس‌های کالایی تحت نظارت سازمان که گواهی سپرده کالایی در آن مورد معامله قرار می‌گیرد

▪ بند ۴ :

تاریخ انقضای اعتبار گواهی سپرده کالایی: تاریخی است که شرکت سپرده‌گذاری مرکزی با توجه به تاریخ انقضای کالا بر اساس اعلام انباردار در زمان صدور هر گواهی سپرده کالایی در آن درج می‌نماید.

▪ بند ۵ :

تاریخ انقضای کالا: تاریخی است که انباردار با توجه به کیفیت کالا و با رعایت استانداردهای ابلاغی بورس در زمان صدور هر قبض انبار در آن درج می نماید.

▪ بند ۶ :

تحویل: تحویل کالا به صورت فیزیکی از انبار به دارنده گواهی سپرده کالایی می باشد.

▪ بند ۷ :

حذف شد.

▪ بند ۸ :

سامانه: سیستم رایانه ای است که عملیات ثبت اطلاعات کالا و صدور و معامله گواهی سپرده کالایی از طریق آن صورت می گیرد .

▪ بند ۹ :

سپرده گذار: شخصی است که اقدام به سپردن کالا به انبار می نماید .

▪ بند ۱۰ :

شرکت سپرده گذاری مرکزی: منظور شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه می باشد .

▪ بند ۱۱ :

قبض انبار: سندی است که در قبال سپردن کالا به انبار توسط انباردار با شرایط مندرج در این دستورالعمل صادر می گردد.

▪ بند ۱۲ :

گواهی پذیرش: سندی است که بورس پس از احراز شرایط انبار و صلاحیت انباردار صادر نموده و به موجب آن انباردار می تواند قبض انبار کالاهای سپرده شده در انبار را مطابق این دستورالعمل صادر نماید .

▪ بند ۱۳ :

گواهی سپرده کالایی: ورقه بهاداری است که به موجب این دستورالعمل صادر می شود و مؤید مالکیت دارنده آن بر مقدار معینی کالای سپرده شده در انبار است و پشتوانه آن قبض انباری است که توسط انباردار صادر می شود.

▪ بند ۱۴ :

حذف شد.

▪ بند ۱۵ :

شخصی است که وثیقه به نفع او انجام می‌پذیرد .

▪ بند ۱۶ :

گره معاملاتی: وجود صف خرید یا فروش به میزان تعیین شده طبق ماده ۲۰ مکرر ۱ در هر یک از نمادهای گواهی سپرده کالایی به مدت یک ساعت، است.

• بخش سه - پذیرش و نظارت بر فعالیت انبار و انباردار :

○ فصل یک - صدور گواهی پذیرش :

▪ ماده ۲ :

صدور گواهی پذیرش انبار منوط به ارایه مدارک و اطلاعات زیر است:

▪ بند الف :

تقاضانامه صدور گواهی پذیرش انبار مطابق فرمت بورس با ذکر ظرفیت ریالی مورد تقاضا

▪ بند ب :

اطلاعات انبار از قبیل نام، مشخصات و ظرفیت مطابق فرمت بورس

▪ بند ج :

مدارک مالکیت یا اجاره انبار.

▪ بند د :

بیمه نامه معتبری که جهت پوشش کامل خسارات احتمالی به انبار و کالاهای موجود در آن، حداقل در سقف ظرفیت ریالی مورد تقاضا باشد.

▪ **بند ۵ :**

اطلاعات در خصوص شرایط فنی انبار، مطابق با ضوابط فنی و استانداردهای انبارهای مورد پذیرش بورس که بازرسی های مورد نیاز در این خصوص توسط بورس و یا شرکت بازرسی مورد تایید بورس، صورت می پذیرد.

▪ **بند ۶ :**

مشخصات کامل هویتی انباردار شامل:

۱- در مورد اشخاص حقیقی: نام و نام خانوادگی، شماره شناسنامه، کد ملی، آدرس محل سکونت و تصویر مدارک شناسایی

۲- در مورد اشخاص حقوقی: نام، کد اقتصادی، شناسه ملی، اساسنامه، آگهی تاسیس و آخرین تغییرات آن بر اساس روزنامه رسمی و مشخصات کامل هویتی مدیران طبق بند (۱-و)

▪ **بند ۷ :**

اطلاعات لازم در خصوص توانایی فنی مطابق ضوابط بورس

▪ **بند ۸ :**

اطلاعات تضامینی که انباردار می تواند برای پوشش جریان خسارت های احتمالی که طبق عرف، قوانین و این دستورالعمل به عهده وی است ارائه دهد و همچنین اطلاعات مربوط به توانایی مالی انباردار بر اساس ضوابط شرکت سپرده گذاری مرکزی.

▪ **ماده ۳ :**

بورس موظف است ظرف مدت حداکثر ۱۵ روز از دریافت تقاضانامه صدور گواهی پذیرش، نتیجه بررسی های خود را مبنی بر پذیرش یا عدم پذیرش به انباردار متقاضی اعلام نماید. در صورت عدم پذیرش، دلایل آن باید به متقاضی اعلام گردد و در صورت پذیرش، موضوع باید توسط بورس طی موافقت اولیه که در آن شرایط پذیرش قید می گردد، به متقاضی اعلام شود. صدور گواهی پذیرش پس از احراز شرایط مندرج در موافقت اولیه و ارائه اطلاعات و مدارک مثبت در این زمینه، ظرف حداکثر بیست روز توسط بورس صورت خواهد گرفت. موافقت اولیه برای صدور گواهی پذیرش منوط به احراز شرایط زیر است:

۱- اطلاعات و مدارک طبق ماده ۲ این دستورالعمل به طور کامل ارائه شده باشد.

۲- انبار شرایط و توانایی فنی را به تشخیص بورس مطابق ضوابطی که تعیین نموده است داشته باشد.

۳- به تشخیص بورس، بیمه نامه معرفی شده از طرف متقاضی معتبر بوده و برای پوشش خسارات احتمالی که طبق عرف، قوانین و این دستورالعمل جبران آنها به عهده انباردار است، کفایت کند.

۴- تضامین معرفی شده و توانایی مالی انباردار بر اساس ضوابطی که شرکت سپرده گذاری تدوین نموده است به تشخیص آن شرکت کافی باشد.

۵- کارمزد پذیرش طبق مقررات مربوطه توسط انباردار پرداخت شده باشد.

▪ تبصره ۱ :

گواهی پذیرش برای مدت یکسال صادر می شود و تمدید آن منوط به ارایه تقاضای تمدید توسط انباردار و پرداخت کارمزد تمدید گواهی پذیرش طبق مقررات مربوط حدافل یک ماه قبل از اتمام اعتبار گواهی پذیرش و تداوم شرایط مندرج در این ماده به تشخیص بورس می باشد

▪ تبصره ۲ :

انبار گواهی سپرده کالاهای گرانبها باید خزانه یکی از بانک های دارای مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و یا مکان مورد تأیید بورس باشد .

▪ ماده ۴ :

در صورت عدم تمایل انباردار به تمدید گواهی پذیرش، وی باید حدافل یک ماه پیش از اتمام مدت گواهی پذیرش خود، جهت تعیین تکلیف کالاهای موجود در انبار، موضوع را به بورس اطلاع رسانی نماید، تا مطابق تبصره ۱ ماده ۱۴ این دستورالعمل اقدام شود.

○ فصل دو - نظارت بر فعالیت انبار :

▪ ماده ۵ :

انباردار موظف است شرایط اعلامی توسط بورس یا شرکت های بازرسی مورد تایید بورس را برای بازرسی کامل انبار در هر زمان فراهم آورد.

▪ ماده ۶ :

در صورت مشاهده مغایرت شرایط انبار با ضوابط فنی و استانداردهای انبارهای مورد پذیرش، بورس موضوع را کتباً و با ذکر ایرادات و تعیین مهلت لازم جهت رفع ایرادات به انباردار اطلاع می دهد.

▪ ماده ۷ :

در صورت عدم رفع ایراد ظرف مهلت مقرر توسط انباردار، بورس بر اساس مواد ۱۳ و ۱۴ این دستورالعمل اقدام می نماید.

○ فصل سه - ظرفیت پذیرش کالا توسط انبار :

▪ ماده ۸ :

انباردار نباید نسبت به پذیرش کالا بیش از ظرفیت مقداری و ریالی مورد تایید بورس، اقدام کند در غیر این صورت برای کالاهای سپرده شده بیش از ظرفیت یاد شده گواهی سپرده کالایی صادر نخواهد شد و جبران هر گونه خسارت وارده به سپرده گذار بر عهده انباردار خواهد بود.

▪ تبصره :

هرگونه تغییر در ظرفیت مجاز دریافت کالا توسط انبار، با درخواست انباردار و پس از ارائه مستندات کافی مبنی بر تطبیق شرایط موضوع بندهای ۲ تا ۵ ماده ۳ با شرایط جدید، به بورس و شرکت سپرده گذاری حسب مورد و تایید بورس امکان پذیر است.

○ فصل چهار - تعهدات انبار :

▪ ماده ۹ :

انباردار موظف است در هر یک از موارد زیر، مراتب را در اسرع وقت به بورس اطلاع دهد:

۱- ورشکستگی انباردار،

۲- هر نوع وضعیت یا اقدامی که موجب توقف یا اخلاف عمده در سپردن کالا در انبار یا خروج کالا از انبار می شود از جمله ممنوعیت فعالیت انبار یا انباردار، توقیف اشخاص و اموال مرتبط با فعالیت انبارداری و پلمپ انبار و معابر مرتبط با انبار توسط مقامات ذیربط،

۳- هرگونه تغییر در اطلاعات ارائه شده در هنگام پذیرش، موضوع ماده ۲ این دستورالعمل،

۴- هرگونه تغییر شرایط انبار نسبت به شرایطی که بورس برای انبار به انباردار اعلام نموده است.

۵- هرگونه تغییر در مفاد قرارداد بیمه نامه کالای سپرده شده در انبار و مکاتبات بین انباردار و شرکت بیمه مربوطه که بر قرارداد یاد شده تاثیر دارد.

۶- سایر اطلاعات مورد درخواست بورس در چارچوب مقررات.

▪ ماده ۱۰ :

مسئولیت نگهداری کالا بر عهده انباردار بوده و در صورت ورود هرگونه خسارت به کالاهای سپرده شده به هر علت، انباردار مسئول جبران خسارت وارده به زیان دیدگان می باشد.

▪ تبصره :

در صورتی که در اثر بروز هرگونه خسارت و نقصان (کمی و کیفی) در کالاهای انبار شده، بخشی از کالا سالم باقی بماند، کالای سالم باقیمانده به روش تسهیم به نسبت، به دارنده گواهی سپرده کالایی تحویل می گردد مگر اینکه انباردار و دارنده گواهی سپرده کالایی به نحو دیگری توافق نمایند. پس از تسهیم به نسبت، مقادیر تخصیص یافته به دارنده گواهی سپرده کالایی بر حسب واحد تحویل به پایین گرد می شود.

▪ ماده ۱۱ :

انباردار موظف است هزینه های انبارداری (بابت نگهداری کالا) و هزینه کارشناسی و ارزیابی (مانند هزینه کارشناسی تأیید اصالت مقاطع فلزات گرانبها) را در چارچوب سقف مصوب بورس و با توافق بورس تعیین و قبل از دریافت کالا از طریق سامانه بورس اطلاع رسانی نماید . سایر هزینه های جانبی (خدمات انبارداری) با اعلام بورس تعیین می شود.

▪ تبصره :

در صورتی که کالا توسط انباردار استاندارد تشخیص داده نشود، هزینه های کارشناسی و ارزیابی مربوطه به سپرده گذار عودت داده نخواهد شد .

▪ ماده ۱۲ :

انباردار موظف به رعایت استانداردهای انبارداری مصوب بورس و انجام اقدامات ضروری و پیشگیرانه مورد نیاز، جهت اطمینان از حفظ کمیت و کیفیت محصول در دوره نگهداری می باشد.

▪ ماده ۱۳ :

در صورت عدم ایفای هر یک از تعهدات انباردار مطابق با این دستورالعمل و سایر مقررات مربوط، بورس می تواند هر یک از اقدامات ذیل را انجام دهد:

۱. اخطار کتبی.

ب. کاهش ظرفیت پذیرش کالا توسط انبار.

ج. تعلیق گواهی پذیرش حداکثر به مدت ۶ ماه.

▪ تبصره :

در صورت تعلیق گواهی پذیرش، انباردار نمی تواند در مدت تعلیق نسبت به دریافت کالای جدید اقدام نماید، لیکن گواهی سپرده کالایی انبار تعلیق شده همچنان از قابلیت معامله در بورس برخوردار خواهد بود.

▪ ماده ۱۴ :

در صورت وقوع موارد زیر، گواهی پذیرش انبار لغو می‌شود:

ا. در صورت تداوم تعلیق گواهی پذیرش بیش از ۶ ماه و عدم رفع موجبات تعلیق.

ب. در صورت انحلال یا ورشکستگی انباردار.

ج. در صورت نقض تعهدات اساسی انباردار به تشخیص بورس.

▪ تبصره ۱ :

در صورت لغو گواهی پذیرش یا عدم تمدید آن، گواهی سپرده کالایی صادر شده قابلیت معامله در بورس را نخواهد داشت. در این صورت، بورس موضوع را اطلاع رسانی نموده و مهلتی را برای مراجعه دارندگان گواهی سپرده کالایی به انبار ذیربط اعلام می‌نماید. در صورت لغو گواهی پذیرش، انباردار موظف به پرداخت خسارت به میزان سه در صد ارزش کالای سپرده شده در انبار به دارنده گواهی سپرده کالایی می‌باشد. چنانچه خسارتی بیش از میزان یاد شده به دارنده گواهی سپرده کالایی وارد شده باشد، وی می‌تواند موضوع را از طریق مراجع ذیصلاح قانونی پیگیری نماید.

▪ تبصره ۲ :

شرکت سپرده‌گذاری مرکزی در صورت وجود تضامین دارای قابلیت نقدشوندگی و امکان پرداخت خسارت از آن محل، نسبت به پرداخت خسارت سه در صدی موضوع تبصره ۱ پس از مطالبه دارندگان گواهی سپرده کالایی اقدام می‌نماید. ظرف ۲ ماه پس از گذشت مهلت مذکور در تبصره ۱، در صورت عدم طرح دعوی از سوی دارندگان گواهی سپرده کالایی، تضامین تودیع شده آزاد و به انباردار مربوطه مسترد می‌گردد.

• بخش چهار - پذیرش کالا در انبار :

○ ماده ۱۵ :

پذیرش کالا در انبار، مستلزم تکمیل فرم درخواست ارزیابی و پذیرش کالا، انطباق با استانداردهای اعلامی توسط بورس و ارائه مدارک و مستندات زیر توسط سپرده‌گذار به انبار است:

▪ بند ۱ :

۱- مدارک و اطلاعات قابل ارائه توسط اشخاص حقیقی:

ا. نام و نام خانوادگی، شماره شناسنامه، کدملی، اقامتگاه و کد پستی.

ب. تصویر مدارک شناسایی.

ج. شماره حساب بانکی.

د. سایر اطلاعات در صورت لزوم به تشخیص بورس.

▪ بند ۲ :

۱- مدارک و اطلاعات قابل ارائه توسط اشخاص حقوقی شامل:

۱. کد اقتصادی، شناسه ملی، آگهی روزنامه رسمی، آگهی تاسیس، اساسنامه، اقامتگاه و کد پستی.

ب. شماره حساب بانکی.

ج. سایر اطلاعات در صورت لزوم به تشخیص بورس.

○ ماده ۱۶ :

مستندات مربوط به اطلاعات فوق، باید توسط انباردار نگهداری شده و در صورت درخواست بورس، شرکت سپرده گذاری مرکزی و سایر مراجع ذیصلاح، در اسرع وقت ارائه شود.

○ ماده ۱۷ :

انباردار موظف است نسبت به نمونه برداری، ارزیابی کیفی و توزین کالا مطابق با استانداردهای اعلامی توسط بورس اقدام نموده و مشخصات کالا را با کالای پذیرفته شده در بورس تطبیق دهد و در گواهی سپرده کالایی صادره درج نماید.

▪ تبصره ۱ :

در صورت عدم پذیرش کالا، انباردار موظف است دلایل عدم پذیرش را به سپرده گذار اعلام نماید.

▪ تبصره ۲ :

همه‌هنگی با انبارها جهت سپردن کالا به انبار بر عهده خود سپرده گذار می‌باشد.

○ ماده ۱۸ :

ملزومات ارزیابی کیفی شامل ایجاد آزمایشگاه در انبار با به کارگیری کارشناس ارزیابی کیفی یا ارائه مستندات دال بر انعقاد قرارداد همکاری با یکی از آزمایشگاه‌ها یا شرکت‌های بازرسی مورد تایید سازمان ملی استاندارد ایران است.

○ ماده ۱۹ :

مسئولیت صحت ارزیابی‌های انجام شده و مشخصات مندرج در گواهی سپرده کالایی به طور کامل برعهده انباردار است و در صورت وجود هرگونه مغایرت در مشخصات کمی و کیفی مندرج در گواهی سپرده کالایی با کالای تحویل شده، جبران خسارات وارده با انباردار می‌باشد.

○ ماده ۲۰ :

انباردار پس از نمونه‌برداری و توزین و انجام بررسی‌های موردنیاز جهت تعیین کیفیت و کمیت کالا، فرم گواهی ارزیابی کالا را تکمیل و پس از اخذ تایید سپرده‌گذار، آن را به وی ارائه می‌دهد.

• بخش پنج - صدور و اعتبار گواهی سپرده کالایی :

○ فصل یک - صدور گواهی سپرده کالایی :

▪ ماده ۲۰ مکرر ۱ :

راه اندازی معاملات، پذیرش و لغو پذیرش گواهی سپرده کالایی درخصوص کالاهایی که منطبق بر مشخصات و استاندارد یکی از کالاهای پذیرش شده در بورس است، به تصویب هیئت مدیره بورس می‌رسد. هیئت مدیره بورس برای هر یک از گواهی‌های سپرده کالایی، حداقل موارد زیر را تعیین می‌کند:

- دارایی مبنای گواهی سپرده کالایی و استاندارد آن
- واحد وزنی و قیمتی
- تاریخ انقضای گواهی سپرده کالایی و دوره معاملاتی
- نحوه انجام معاملات
- محدوده نوسان قیمت
- حداقل سفارشات برای شناسایی گره معاملاتی
- حداقل تغییر قیمت هر سفارش
- محدودیت سقف دارایی برای مشتریان

• تبصره ۱ :

درخصوص کالاهایی که سابقاً در بورس پذیرفته نشده‌اند، طبق بخش سوم دستورالعمل پذیرش کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا در بورس کالای ایران، تحت عنوان پذیرش اوراق بهادار مبتنی بر کالا اقدام می‌شود. تبصره ۲ :

کالای پذیرفته شده در بازار فرعی بورس، مشمول این ماده نبوده و لازم است فرآیند پذیرش آن طبق دستورالعمل پذیرش کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا انجام شود.

▪ ماده ۲۰ مکرر ۲ :

بورس موظف است موارد تعیین شده موضوع ماده ۲۰ مکرر ۱ را حداقل سه روز کاری قبل از آغاز معاملات گواهی سپرده مربوطه و هرگونه تغییرات آن را حداقل یک روز کاری قبل از اعمال، از طریق تارنمای اصلی خود به اطلاع عموم برساند.

▪ ماده ۲۱ :

انباردار پس از ارزیابی کالا اقدام به ثبت اطلاعات زیر در سامانه نموده و قبض انبار را طبق فرمت شرکت سپرده‌گذاری مرکزی صادر می‌نماید. اطلاعات مندرج در قبض انبار حداقل شامل موارد زیر است:

ا. شماره قبض انبار.

ب. نام و آدرس انبار.

ج. نام و نوع کالا.

د. کیفیت و وزن کالا بر اساس گواهی ارزیابی کیفی و کمی.

ه. تاریخ انقضاء کالا.

و. نام و آدرس سپرده‌گذار کالا.

ز. تاریخ صدور.

ح. محدود بودن مدت اعتبار قبض انبار تا زمان صدور گواهی سپرده کالایی.

در صورت تایید اطلاعات توسط سپرده‌گذار، نسخه چاپی قبض انبار توسط وی امضاء شده و تصویر آن در سامانه به عنوان مستندات، جهت صدور گواهی سپرده کالایی ثبت می‌گردد. در هر صورت قبض انبار تحویل سپرده‌گذار نمی‌گردد.

▪ ماده ۲۲ :

پیش از صدور گواهی سپرده کالایی، در صورتی که سپرده‌گذار برای نخستین بار اقدام به سپردن کالا به انبارهای مورد تایید بورس می‌نماید، انباردار اطلاعات موردنیاز را جهت صدور کد معاملاتی به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی ارائه می‌کند.

▪ ماده ۲۳ :

پس از صدور قبض انبار مورد تایید سپرده‌گذار، شرکت سپرده‌گذاری مرکزی به پشتوانه قبض انبار صادره، اقدام به صدور گواهی سپرده کالایی می‌نماید. مندرجات گواهی سپرده کالایی شامل موارد ذیل است:

ا. شماره قبض انبار که گواهی سپرده کالایی بر اساس آن صادر شده است.

ب. شماره گواهی سپرده کالایی.

ج. نام و کد پذیرش انبار.

د. نام و نوع کالا.

ه. وزن کالا و خطای مجاز تحویل.

و. کیفیت کالا و خطای مجاز آن.

ز. تاریخ انقضای اعتبار گواهی سپرده کالایی جهت عرضه و معامله.

ح. نام دارنده گواهی سپرده کالایی.

ط. تاریخ صدور.

ی. امضاء و مهر انباردار.

ک. درج عبارتی مبنی بر اینکه "مندرجات دستورالعمل پذیرش انبار و صدور، معامله و تسویه گواهی سپرده کالایی به منزله توافق فی مابین خریدار و فروشنده گواهی سپرده کالایی است".

ل. سایر موارد به تشخیص بورس یا شرکت سپرده‌گذاری مرکزی.

▪ ماده ۲۴ :

در صورت تایید مندرجات وارد شده در سامانه، سپرده‌گذار آن را تایید و امضاء می‌نماید. امضای سپرده‌گذار به معنای پذیرش قوانین و ضوابط بورس و انبار است. انبار، رسید چاپی گواهی سپرده کالایی صادره را به سپرده‌گذار ارائه می‌نماید. مسئولیت حقوقی صحت مندرجات گواهی سپرده کالایی بر عهده انباردار مربوطه است.

○ فصل دو - دوره اعتبار گواهی سپرده کالایی :

▪ ماده ۲۵ :

پس از تاریخ انقضای اعتبار گواهی سپرده کالایی، گواهی مذکور قابلیت معامله در بورس را نخواهد داشت. بورس، آخرین روز معاملاتی را بر اساس تاریخ انقضای اعتبار گواهی سپرده کالایی تعیین و اطلاع رسانی می‌نماید.

• بخش شش - عرضه گواهی سپرده کالایی :

○ ماده ۲۶ :

جهت عرضه گواهی سپرده کالایی در بورس، دارنده گواهی سپرده کالایی موظف است به یکی از کارگزاران مجاز بورس مراجعه و ضمن تکمیل فرم سفارش فروش، مدارک مربوط به گواهی سپرده کالایی را به وی ارائه نماید.

○ ماده ۲۷ :

به منظور عرضه گواهی سپرده کالایی، بورس اطلاعات مربوط به نماد معاملاتی را به شرکت مدیریت فناوری بورس تهران و شرکت سپرده‌گذاری مرکزی ارائه می‌نماید

○ ماده ۲۸ :

به منظور ممانعت از خروج کالا از انبار در فاصله زمانی میان ثبت سفارش فروش تا پایان جلسه معاملاتی، کارگزار اطلاعات مربوطه را به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اطلاع داده تا شرکت مزبور، مراتب را به انباردار منعکس نماید.

• بخش هفت - فرآیند معامله گواهی سپرده کالایی :

○ ماده ۲۹ :

انجام معاملات به روش حراج پیوسته به شرح زیر می‌باشد:

• بند ۱ :

پیش‌گشایش: مرحله ابتدایی معاملات است که در آن امکان ورود، تغییر یا حذف سفارش وجود دارد لیکن معامله ای انجام نمی‌شود .

• بند ۲ :

مرحله گشایش: این مرحله بلافاصله پس از مرحله پیش‌گشایش است و در آن، سفارش‌های موجود در سامانه معاملات براساس ساز و کار حراج تک قیمتی انجام می‌شود .

• بند ۳ :

مرحله پیوسته: این مرحله پس از انجام مرحله گشایش شروع و در آن به محض تطبیق قیمت سفارش‌های وارد شده به سامانه معاملات، معامله انجام می‌شود .

• بند ۴ :

مرحله حراج تک قیمتی پایانی: این مرحله پس از خاتمه مرحله پیوسته شروع می‌شود. طی این مرحله امکان ورود، تغییر یا حذف سفارش توسط کارگزاران وجود دارد لیکن معامله‌ای انجام نمی‌شود. در پایان این مرحله سفارش‌های موجود در سامانه معاملات براساس سازوکار حراج تک قیمتی اجرا می‌شود .

• بند ۵ :

مرحله معاملات پایانی: مرحله پایانی جلسه معاملاتی است که طی آن ورود سفارش و انجام معامله صرفاً با قیمت پایانی امکان‌پذیر است .

• تبصره ۱ :

انجام مراحل یک و دو فوق الزامی است. انجام مراحل سه الی پنج پس از تصویب در هیات مدیره بورس و اطلاع رسانی آن حداقل سه روز کاری قبل از اعمال، امکان پذیر می‌باشد .

• تبصره ۲ :

هیات مدیره بورس می‌تواند در روش حراج پیوسته، زمانی را خارج از جلسه معاملات، برای ورود سفارش‌ها تعیین نماید .

• تبصره ۳ :

طول مدت هر یک از مراحل فوق توسط هیات مدیره بورس تعیین و حداقل ۳ روز کاری قبل از اعمال اطلاع‌رسانی می‌گردد. تغییر طول مدت مراحل فوق حین جلسه معاملات مجاز نمی‌باشد .

• تبصره ۴ :

در صورت وقوع شرایطی که قیمت مندرج در سفارشات ارسال شده در مرحله پیش‌گشایش به تشخیص بورس نامتعارف باشد، بورس مجاز است تا بهبود شرایط از اجرای مراحل بعدی معاملات ممانعت بعمل آورد .

○ ماده ۳۰ :

در پایان آخرین روز معاملاتی تعیین شده توسط بورس برای هر گواهی سپرده کالایی، نماد معاملاتی آن جهت انجام امور تحویل متوقف خواهد شد.

○ ماده ۳۰ مکرر ۱ :

در صورت وجود اطلاعات یا وقوع شرایط اضطراری که تاثیر با اهمیتی بر قیمت گواهی سپرده کالایی یا تصمیم مشتریان دارد بورس می تواند حسب مورد نسبت به تحدید دامنه نو سان اقدام یا معاملات را حداکثر به مدت یک روز معاملاتی متوقف نموده و مراتب را قبل از اعمال اطلاع رسانی و موضوع را جهت رفع موارد توقف پیگیری نماید.

▪ تبصره :

توقف معاملات بیش از یک روز معاملاتی تا سه روز با موافقت "سازمان" امکان پذیر می باشد. توقف معاملات بیش از سه روز با موافقت "شورا" امکان پذیر است.

▪ ماده ۳۰ مکرر ۲ :

در صورت توقف دائمی نماد معاملاتی گواهی سپرده کالایی با نظر "شورا"، گواهی سپرده کالایی انبارهای صادر کننده، منقضی شده و قابلیت معامله در بورس را نخواهد داشت و سپرده گذار موظف است ظرف مدت تعیین و اطلاع رسانی شده توسط بورس، وفق مواد بخش دهم اقدام به تحویل کالا از انبار نماید. همچنین بورس موظف است در خصوص عدم مراجعه سپرده گذاران برای تحویل کالا طی مهلت مقرر، تصمیم گیری و پس از خروج تمامی کالاها از انبار، مطابق با مواد بخش نهم این دستورالعمل با انباردار تسویه نماید.

▪ ماده ۳۰ مکرر ۳ :

در صورت بروز گره معاملاتی چنانچه حداقل یک ساعت به پایان جلسه معاملاتی باقی مانده باشد، با تشخیص مدیر عامل بورس کلیه نمادهای گواهی سپرده کالایی در آن گروه کالایی به مدت ۱۵ دقیقه متوقف و دامنه نوسان کلیه نمادهای آن گروه کالایی همزمان تا ۲ برابر دامنه نوسان موجود افزایش خواهد یافت و مرحله پیش گشایش به مدت ۱۵ دقیقه و سپس حراج تک قیمتی اجرا خواهد شد.

• بخش هشت - توثیق گواهی سپرده کالایی :

○ فصل یک - فرآیند توثیق و رفع توثیق گواهی سپرده کالایی :

▪ ماده ۳۱ :

توثیق گواهی سپرده کالایی مشمول مقررات این بخش است. در موارد سکوت، توثیق گواهی سپرده کالایی با رعایت دستورالعمل توثیق اوراق بهادار مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۹ هیئت مدیره سازمان بورس و اوراق بهادار، انجام می پذیرد.

▪ بند الف :

وثیقه گذار به منظور توثیق گواهی سپرده کالایی پس از تکمیل فرم های مربوطه وفق فرمت شرکت سپرده گذاری مرکزی نسبت به ارسال آن به شرکت مذکور اقدام می نماید. همچنین وثیقه گیر نیز می تواند با داشتن وکالتنامه رسمی متضمن اعطای اختیار توثیق گواهی سپرده کالایی مربوطه، به نمایندگی از وثیقه گذار نسبت به تکمیل فرم های مذکور و ارسال آن به شرکت سپرده گذاری مرکزی اقدام نماید.

▪ **بند ب :**

انجام مراتب توثیق گواهی سپرده کالایی منوط به ارائه مستندات موید پرداخت کارمزد مصوب و وکالتنامه رسمی متضمن اعطای اختیار فروش گواهی سپرده کالایی مربوطه و ترخیص آن وفق فرمت شرکت سپرده گذاری مرکزی توسط وثیقه گذار به وثیقه گیر است.

▪ **بند ج :**

وثیقه گیر مکلف است در قالب فرمت شرکت سپرده گذاری مرکزی اذن فروش گواهی سپرده کالایی به وثیقه گذار را بصورت مکتوب به شرکت سپرده گذاری مرکزی ارائه نماید.

▪ **بند د :**

در صورت تکمیل و ارسال مدارک مطابق بندهای قبل، شرکت سپرده گذاری مرکزی نسبت به اعمال توثیق در سامانه و اعلام مراتب به کارگزار ناظر اقدام می نماید.

▪ **تبصره ۱ :**

حذف شد.

▪ **تبصره ۲ :**

حذف شد.

▪ **ماده ۳۱ مکرر :**

کارگزار ناظر مکلف است بلافاصله پس از اعلام شرکت سپرده گذاری مرکزی مبنی بر توثیق گواهی سپرده کالایی، نسبت به اعمال محدودیت کارگزار ناظر بر روی کد وثیقه اوراق گواهی سپرده کالایی توثیق شده اقدام نماید. کارگزار ناظر موضوع این ماده مورد تراضی طرفین بوده و طبق فرمت شرکت سپرده گذاری مرکزی به آن شرکت اعلام می گردد.

▪ **تبصره ۱ :**

تغییر کارگزار ناظر صرفاً حسب درخواست وثیقه گیر امکان پذیر است و مسئولیت های ناشی از این تغییر بر عهده وثیقه گیر است.

▪ **تبصره ۲ :**

کارگزار ناظر مکلف است در صورت وصول درخواست از جانب وثیقه گیر نسبت به رفع محدودیت ناظر از کد مسدودی توثیق اقدام نماید.

▪ ماده ۳۲ :

وثیقه‌گیر می‌تواند ضمن تکمیل فرم مربوطه طبق فرمت شرکت سپرده‌گذاری مرکزی با ارائه درخواست مکتوب به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی از آخرین وضعیت گواهی‌های سپرده کالایی وثیقه شده به نفع وی اطلاع حاصل نماید.

▪ ماده ۳۳ :

مسئولیت تقویم و پایش ارزش گواهی سپرده کالایی و بررسی تاریخ انقضای اعتبار آن منحصراً بر عهده وثیقه‌گیر است.

▪ تبصره :

چنانچه نماد گواهی سپرده کالایی مورد وثیقه وفق ماده ۳۰ مکرر ۲ بصورت دائمی متوقف گردد هرگونه توافق فی مابین وثیقه‌گیر، وثیقه‌گذار و انباردار تابع سایر قوانین و مقررات می‌باشد.

○ فصل دو - فروش گواهی سپرده کالایی توثیق شده یا ترخیص کالا :

▪ ماده ۳۴ :

حذف شد.

▪ ماده ۳۵ :

حذف شد.

▪ ماده ۳۵ مکرر ۱ :

فروش کالا یا ترخیص کالا از انبار با اعمال وکالت‌نامه موضوع بند ب ماده ۳۱ این دستورالعمل توسط وثیقه‌گیر یا بموجب حکم مرجع ذیصلاح قانونی، مطابق قوانین و مقررات حاکم بر بازار سرمایه، انجام می‌شود. خروج کالا از انبار منحصراً منوط به ارائه مجوز ترخیص صادره توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی به انبار مربوطه می‌باشد.

▪ ماده ۳۵ مکرر ۱ :

در صورت فروش گواهی سپرده کالایی توثیق شده توسط وثیقه‌گذار یا وثیقه‌گیر، شرکت سپرده‌گذاری مرکزی پس از انجام فرآیند تسویه، وجوه مربوطه را به حساب کارگزار ناظر منظور می‌نماید.

▪ ماده ۳۵ مکرر ۲ :

کارگزار ناظر مکلف است، مبلغ واریزی از سوی شرکت سپرده‌گذاری مرکزی موضوع ماده فوق را به حساب وثیقه‌گیر واریز نماید.

▪ ماده ۳۵ مکرر ۳ :

کارگزار ناظر مکلف است ظرف یک روز کاری پس از تسویه اوراق گواهی سپرده کالایی توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی و واریز وجوه مربوطه توسط آن شرکت، گزارش اوراق گواهی سپرده کالایی توثیق شده را با ذکر کد وثیقه، تعداد اوراق بهادار فروخته شده و وجوه حاصله ناشی از معامله مربوطه، به تفکیک به وثیقه گیر اعلام نماید. کارگزار ناظر مکلف است در صورت درخواست وثیقه گذار، اطلاعات مذکور در این ماده را به وثیقه گذار نیز ارائه نماید.

• بخش نه - فرایند تسویه و پایاپای گواهی سپرده کالایی :

○ فصل یک - فرایند تسویه و پایاپای :

▪ ماده ۳۶ :

شرکت سپرده‌گذاری مرکزی، عملیات پایاپای گواهی سپرده کالایی و تسویه وجوه ناشی از معاملات و انتقال مالکیت گواهی سپرده کالایی را بر عهده دارد.

▪ ماده ۳۷ :

روز تسویه برای معاملات گواهی سپرده کالایی دو روز کاری پس از انجام معامله (T+2) خواهد بود. مهلت زمانی تسویه بر اساس مصوبه هیئت مدیره شرکت سپرده‌گذاری مرکزی قابل تغییر می‌باشد.

▪ تبصره :

کاهش مدت تسویه معاملات گواهی سپرده کالایی تا یک روز کاری پس از انجام معامله با درخواست بورس و تأیید شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه امکان پذیر می‌باشد .

▪ ماده ۳۸ :

مسئولیت تسویه بهای گواهی سپرده کالایی خریداری شده در روز تسویه با کارگزار خریدار خواهد بود.

▪ ماده ۳۹ :

در پایان هر روز، بورس پیام الکترونیکی انجام یا عدم انجام معامله را که حاوی اطلاعات مربوط به معاملات انجام شده آن روز می‌باشد، از طریق سامانه معاملاتی به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی ارسال می‌نماید. فایل مذکور حداقل باید شامل موارد زیر در هر معامله باشد:

ا. تاریخ و زمان انجام معامله.

ب. نماد معاملاتی.

ج. کد معاملاتی فروشنده و خریدار گواهی سپرده کالایی.

د. کد کارگزار فروشنده و خریدار.

ه. تعداد گواهی سپرده کالایی.

و. قیمت گواهی سپرده کالایی.

ز. ارزش کلی معامله.

ح. شماره مرجع معامله.

▪ **ماده ۴۰ :**

انتقال مالکیت گواهی سپرده کالایی در روز انجام معامله و با توجه به اطلاعات روزانه دریافتی مطابق ماده ۳۹ این دستورالعمل، در کد معاملاتی فروشنده و خریدار به صورت مکانیزه ثبت می شود و برای انتقال مالکیت گواهی سپرده کالایی نیازی به تایید مجدد فروشنده یا خریدار نخواهد بود.

▪ **ماده ۴۱ :**

گواهی سپرده کالایی بر اساس اطلاعات دریافتی، از کد معاملاتی فروشنده به کد معاملاتی خریدار منتقل می شود و مسئولیت صحت اطلاعات دریافتی بر عهده ارسال کننده آن می باشد.

▪ **ماده ۴۲ :**

به منظور تسویه کامل وجوه، هر کارگزار موظف است حساب یا حساب های بانکی تسویه را طبق شرایطی که شرکت سپرده گذاری مرکزی مشخص می کند افتتاح نماید.

▪ **تبصره :**

شرکت سپرده گذاری مرکزی حق نظارت، دریافت گزارش نقل و انتقالات و به عنوان وکیل کارگزار، حق برداشت از حساب یاد شده را به منظور انجام عملیات پایاپای وجوه ناشی از معاملات خواهد داشت .

▪ **ماده ۴۳ :**

شرکت سپرده گذاری مرکزی تا پایان هر روز معاملاتی، خالص مبلغی را که باید به هر کارگزار پرداخت یا از او دریافت کند، برای روز تسویه محاسبه و به صورت اطلاعیه از طریق سامانه، برای کارگزار مربوطه ارسال می نماید. این مبلغ با کسر ارزش کل خرید گواهی سپرده کالایی توسط کارگزار از ارزش کل فروش گواهی سپرده کالایی توسط وی، محاسبه می شود. در محاسبه ارزش خالص معامله، کسورات متعلقه مد نظر قرار می گیرد.

▪ ماده ۴۴ :

در پایان روز معاملاتی، دو اطلاعیه به صورت مکانیزه برای کارگزاران ارسال می‌شود:

▪ بند ۱ :

اطلاعیه در خصوص پایاپای روزانه کارگزار که باید شامل موارد زیر باشد؛

ا. روز انجام معامله.

ب. نام و کد کارگزار.

ج. شماره اطلاعیه.

د. ارقام بدهکار و بستانکار کارگزار.

ه. تاریخ تسویه.

▪ بند ۲ :

اطلاعیه در خصوص تک تک معاملات به صورت جداگانه که باید شامل موارد زیر باشد؛

ا. تاریخ و ساعت انجام معامله.

ب. نام و کد مشتری کارگزار.

ج. شماره مرجع معامله.

د. ارقام بدهکار و بستانکار مشتری کارگزار.

ه. تاریخ تسویه.

▪ ماده ۴۵ :

در خصوص معاملات گواهی سپرده کالایی، کارگزار بدهکار موظف است مبلغ اعلام شده وفق ماده ۴۳ این دستورالعمل را حداکثر تا ساعت ۱۲ دومین روز کاری پس از انجام معامله (T+2) به حساب تسویه نزد شرکت سپرده‌گذاری مرکزی واریز نماید.

▪ ماده ۴۶ :

در روز تسویه، وجوه از حساب تسویه شرکت سپرده گذاری مرکزی برداشت و به حساب بانکی مخصوص کارگزاران بستانکار واریز می گردد. مبالغ واریزی به حساب هر کارگزار بستانکار برابر با خالص مبلغ وفق ماده ۴۳ این دستورالعمل خواهد بود.

▪ ماده ۴۷ :

چنانچه کارگزار در خصوص اطلاعیه ای که طبق ماده ۴۴ این دستورالعمل دریافت می نماید، اعتراض موجه و قابل قبولی دارد، موظف است حداکثر تا ساعت ۱۵ فردای روز ارسال اطلاعیه، اعتراض خود را به شرکت سپرده گذاری مرکزی اعلام نماید. مگر این که کارگزار، اطلاعیه دیگری با عنوان اصلاح اطلاعیه اول دریافت کند.

▪ ماده ۴۸ :

در صورت عدم رعایت شرایط مربوط به تسویه و پایاپای و نقض تعهدات کارگزار، شرکت سپرده گذاری مرکزی ضمن اطلاع به سازمان، اقدامات زیر را حسب مورد انجام می دهد:

▪ بند ۱ :

انتقال مبالغ موضوع ماده ۴۳ این دستورالعمل از منابع در اختیار صندوق تضمین تسویه به حساب تسویه شرکت سپرده گذاری مرکزی.

▪ بند ۲ :

برداشت وثایق کارگزار به نفع صندوق تضمین تسویه یا شرکت سپرده گذاری مرکزی.

▪ بند ۳ :

پیگیری وصول مطالبات و خسارات وارده به شرکت سپرده گذاری مرکزی از کارگزار مطابق ماده ۳۶ قانون بازار اوراق بهادار.

▪ بند ۴ :

قطع بخشی از خدمات قابل ارائه به کارگزار عضو براساس مقررات مربوطه.

▪ بند ۵ :

اطلاع به بورس جهت جلوگیری از انجام معاملات کارگزار.

○ فصل دو - تسویه هزینه‌های انبارداری :

▪ ماده ۴۹ :

هزینه انبارداری تا پایان روز انجام معامله در بورس بر عهده فروشنده و از روز بعد از آن تا زمان دریافت کالا از انبار بر عهده خریدار خواهد بود .

▪ ماده ۵۰ :

هزینه‌های انبارداری توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی از وجه معامله کسر و به حساب انباردار و مابقی وجه معامله، پس از اعمال کسورات متعلقه، به حساب کارگزار فروشنده واریز می‌گردد.

• بخش ده - تحویل کالا :

○ ماده ۵۱ :

دارنده گواهی سپرده کالایی باید پیش از انقضای اعتبار گواهی سپرده کالایی جهت تحویل کالا، به انبار مربوطه مراجعه نماید. در صورت عدم خروج کالا از انبار تا پایان ساعت کاری انبار در روز انقضای اعتبار گواهی سپرده کالایی، گواهی مزبور قابلیت معامله در بورس را نخواهد داشت و بورس مهلتی را برای مراجعه دارندگان گواهی سپرده کالایی یا کارگزار وی (به نمایندگی) به انبار مربوطه جهت تحویل کالا با پرداخت هزینه‌های انبارداری اعلام مینماید. در صورت عدم مراجعه دارنده گواهی سپرده کالایی یا کارگزار وی (به نمایندگی) پس از مهلت مذکور، انباردار خروج نهایی کالا را ثبت نموده و متعاقباً تضامین تودیع شده توسط شرکت سپرده‌گذاری مرکزی آزاد و به انباردار مسترد میگردد.

▪ تبصره :

هرگونه نگهداری کالا پس از اتمام مهلت مذکور از شمول قوانین و مقررات بازار سرمایه خارج و تابع سایر قوانین و مقررات مربوط میباشد.

○ ماده ۵۲ :

هرگونه خروج کالا از انبار، مستلزم اخذ تائیدیۀ قبلی شرکت سپرده‌گذاری مرکزی می‌باشد.

○ ماده ۵۳ :

انباردار موظف است در زمان مراجعه دارنده گواهی سپرده کالایی جهت تحویل کالا، جدول زمان بندی انجام امور بارگیری را به وی و بورس اطلاع‌رسانی نماید.

○ ماده ۵۴ :

انباردار پس از اخذ درخواست تحویل و احراز هویت دارنده گواهی سپرده کالایی و اطمینان از مالکیت وی بر گواهی سپرده کالایی و وصول هرگونه هزینه انبارداری، حسب مورد از زمان سپردن کالا به انبار یا روز معامله تا موعد تحویل، اقدام به تحویل کالا به وی می‌نماید.

○ ماده ۵۵ :

مسئولیت هرگونه مغایرت در کمیت و کیفیت کالای دریافتی با مندرجات گواهی سپرده کالایی متوجه انباردار مربوطه می‌باشد.

○ ماده ۵۶ :

مسئولیت بارگیری و حمل کالا از انبار بر عهده دارنده گواهی سپرده کالایی می‌باشد.

● بخش یازده - حل اختلافات :

○ ماده ۵۷ :

کلیه اختلافات میان اشخاص مرتبط با این دستورالعمل، وفق ماده ۳۶ قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران (مصوب آذرماه ۱۳۸۴) در صورت عدم حل و فصل در کمیته سازش کانون کارگزاران، در هیات داوری سازمان رسیدگی خواهد شد.

● بخش دوازده - سایر ضوابط و شرایط :

○ ماده ۵۸ :

انباردار موظف است در صورت نیاز به انبارگردانی، حداکثر ۵ روز کاری قبل، مراتب را از طریق سامانه به بورس و عموم اطلاع رسانی نماید؛ در غیر این صورت انباردار موظف به جبران کلیه خسارات احتمالی وارده خواهد بود.

○ ماده ۵۹ :

بورس موظف به اطلاع رسانی نام و مشخصات انبار و انباردار، آدرس، ظرفیت انبار، هزینه های انبار، ساعت فعالیت انبار، زمان انبارگردانی و سایر موارد پس از تأیید سازمان، حداکثر یک روز پس از صدور گواهی پذیرش در فهرست انبارهای پذیرفته شده می باشد.

○ ماده ۶۰ :

اطلاع رسانی در خصوص ظرفیت خالی انبارها و کالاهای قابل پذیرش، از طریق بورس انجام می‌گیرد.

○ ماده ۶۱ :

موارد پیش‌بینی نشده در این دستورالعمل، مشمول سایر قوانین و مقررات حاکم بر معاملات در بازار سرمایه است.